

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. I. Locus cultus: memoria in Martyrologiis: elogium ex Taëgio: pauca alia
ex aliis accepta: aliqua miracula post mortem: tempus obitus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE.
C. B.

» perpetuo unitæ, cum assistentia infrascripti
» D. archiepiscopalis nostræ curiæ vice-cancel-
» larii, qui de mandato nostro ad infrascriptum
» effectum ad prædictam ecclesiam accessit, ac
» ex pervetusta arca lignea, cæruleo colore de-
» picta et in parte deaurata, in qua ossa corpo-
» ris B. Petri de Imola, equitis Hierosolymi-
» tani, religiose asservantur, existente subtus
» altare majus prædictæ ecclesiæ, ad consulen-
» dum devotioni Eminentissimi dñi Magni Ma-
» gistri prædictæ sacræ Hierosolymitanæ Reli-
» gionis, qui pias preces porrexit, ut aliqua
» prædicti B. Petri insignis reliquia sibi conce-
» deretur, femur dicti sacri corporis extraxit,
» quod statim per prædictum nostrum Vice-can-
» cellarium involutum fuit in papyro, vitta se-
» rica rubri coloris undique colligatum ac parvo
» nostro sigillo in cera rubra Hispanica pluribus
» in locis obsignatum, nec non illmo D. F. Ho-
» ratio Sansedonio equiti Hierosolymitano, præ-

» dicti Em̃i D. Magni Magistri mandatario ibi-
» dem præsentem, traditum, ut eidem Em̃o D.
» Magno Magistro transmittere valeat, cui fa-
» cultas erit dictam sacram reliquiam apud se
» retinendi, aliis donandi et in qualibet ecclesia,
» oratorio aut capella publicæ fidelium venera-
» tioni, servatis servandis, exponendi et collo-
» candi. Ne autem de identitate prædictæ sacræ
» reliquiæ ullo unquam tempore dubitari conti-
» gat, has testimoniales litteras, manu nostra
» subscriptas nostroque sigillo firmatas, per
» eundem infrascriptum Vice-cancellarium nõ-
» strum expediri jussimus. Datum die 3 Augusti
» anno 1749. Franciscus Cajetanus archiepisco-
» pus Florentinus. Aloysius Vignalis J. U. D. et
» Vice-cancell. de mandato etc. » *Litteris hinc
» egregie etiam, quod Brocchius supra docet, confir-
» matur, summo Florentiæ in honore haberi Beati
» reliquias: de quo cum nihil amplius, quod dicam,
» suppetat, Syllogæ huic finem hic impono.*

DE B. MATTHÆO MANTUANO CONFESSORE,

ORDINIS FRATRUM PRÆDICATORUM,

VIGLEVANI IN DUCATU MEDIOLANENSI.

SYLLOGE DE GESTIS ET CULTU.

C. S.

§ I. Locus cultus : memoria in Martyrologiis : elogium
ex Taëgio : pauca alia ex aliis accepta : aliqua mira-
cula post mortem : tempus obitus.ANNO MCDLXXI.
VEL MCDLXX.
Notitia loci,
ubi colitur,
memoria

Viglevanum, quod alii Vegli-
vanum, Viglebanum, Vigevanum,
Vegivanum, alii etiam paulo
aliter, Itali vero vernacule Vi-
gevano appellant, parva, sed
elegans, Insubriæ civitas est,
hæud procul a Ticino fluvio Papiam inter et
Mediolanum sita, sui nominis comitatus caput,
et a Clemente VII episcopi sede, sub metropoli
Mediolanensi, anno 1529 in gratiam Francisci
Sfortiæ, ducis Mediolanensis, illustrata. In ejus-
dem civitatis conventu Fratrum Prædicatorum,
S. Petro martyri dicato, sæculo xv sancte obiit,
ac nunc etiam honorifice quiescens colitur hoc die
B. Matthæus, ejusdem Ordinis Prædicatorum,
a patria sua Mantuanus, a familia vero, ex qua
natus est, De Carreris dictus. Ex martyrologis,
si Dominicanos exceperis, unicum novi Philip-
pum Ferrarium, qui illum annuntiat, in Cata-
logo generali Sanctorum, qui non sunt in Romano
Martyrologio, ad hunc diem 5 Octobris paucis
sic memorans : Viglebani, B. Matthæi, Ordinis
Prædicatorum confessoris. Tum in Annotatis
ibidem hæc addit : Is patria fuit Mantuanus,
Obiit Viglebani anno Domini 1472, ubi in dies
miraculis fulgens Sedis Apostolicæ concessione
colitur.

in paucis
Martyrolo-
giis : scripto-
res,

2 Ad eundem Octobris diem Matthæi memo-
riam celebrant Dominicus Maria Marchesius in
sacro diario Dominicano, et Jacobus Lafonus
in Anno item Dominicano, ambo Ordinis Præ-

dicatorum, vitæque illius compendium exhibent,
inferius usui futurum. Legitimum cultum infra
probabo, postquam pauca, quæ de ejusdem gestis
novimus, exposuero. Lucas Castellinus in Tra-
ctatu de certitudine gloriæ Sanctorum canoniza-
torum cap. ii de eodem sermonem faciens, Cujus,
inquit, præclara gesta referunt innumeri scrip-
tores, Ambrosius Taëgius, Leander Albertus,
Hieronymus Bursellus, Seraphinus Razzius et
Joannes Michael Pio. Illorum primus, Taëgius,
apud Echardum in Bibliotheca scriptorum Or-
dinis Prædicatorum, ejusdem Ordinis habitum
induisse dicitur Mediolani in cœnobio S. Mariæ
gratiarum, tunc recens anno 1485 erecto; quæ
temporis locique vicinitas, Ordinisque professio
facit, ut ille de Matthæo, tunc nondum viginti
retro annis, nec multis miliaribus ab urbe Me-
diolano, Viglevani videlicet, erepto e vicis, optime
instructus fuisse potuerit.

3 Scripsit autem Taëgius, ut in laudata Biblio-
theca legitur, Chronicon generale sui Ordinis in
folio, sex voluminibus Mss. membranaceis distin-
ctum, et in supra dicto S. Mariæ gratiarum cœ-
nobio servatum. Verisimillime in eodem loco hujus
B. Matthæi elogium, quod habemus, manu pro-
pria descripsit Papebrochius noster ex Fr. Ambr.
(ut præmittitur) Taëgii Mediol. de Insigniis Ord.
Prædicat. Tom. III, sign. N f. 44. Tum subditur :
Incipit Vita B. Matthæi de Carreris Mantuani,
viri sanctissimi. Elogium tamen potius, quam Vita
appellabitur, quod admodum breve sit, sicque illum
celebret,

qui post
Taëgium et
Leandrum
Alberti

A celebret, ut pauca ejusdem gesta exponat. Taegio aut synchronus aut certe proximus vixit, secundo loco apud Castellinum laudatus Leander Albertus seu Alberti, eodem teste Echardo, Ordinem, Prædicatorum anno 1495 Bononiæ amplexus, qui et illius Chronici meminit, et eo se in scribendis libris de Viris illustribus seu Ordinis usum esse profectur. Is quoque lib. v. ejusdem Operis recitat elegans Matthæi elogium ex Taegio acceptum, sed stilo etiam paulo breviori concinnatum, neque ullo omnino Beati facto auctum.

4 Hieronymum Albertutum Bursellum anno 1497 obiisse, scribit laudatus Leander lib. 4 apud me pag. 153, ejusdemque Opera recenset, quæ Mss. servari Bononiæ dicuntur apud Echardum in Bibliotheca. Potuit ergo etiam ille B. Matthæi gesta probe novisse; at mihi in promptu non est illius Opera consulere. Suspicio tamen, in illis vel nulla vel pauca de eodem legi præter relata a Taegio et Leandro, quorum saltem hic illius Opera legere potuit. Saeculo xvii obiierunt Seraphinus Razzius et Joannes Michael Pius, postremo loco a Castellino laudati, quorum lucubrationes typis editas habeo; sed hi scilicet paulo remotiores sunt ab ætate B. Matthæi, ac propterea minoris auctoritatis, quam tres præmissi. Alios, quos innumeros ait, scriptores Castellinus non nominavit: fortasse hi recentiores sunt, aut nihil præterea de Beato docent, ut colligere licebit ex dicendis. Accipe igitur illius Vitam, seu potius elogium, per Taegium, quale illud habemus a Papebrochio nostro descriptum.

Beati natales, adolescentia, virtutes in Ordine Prædicatorum: * an ingressus?

B 5 Incipit Vita B. Matthæi de Careriis Mantuani, viri sanctissimi. § 1. De ejus origine et ingressu * ejus ad Ordinem, deque ejus sanctis moribus. Beatus Matthæus de Carreriis Mantuanus ex honestis et piis parentibus, velut lucifer, exortus emicuit. Litteris traditus haud parum profecit. In annis juvenilibus constitutus, mundi oblectamenta fugiens, Ordinem Prædicatorum ingressus est, in quo studio litterarum sacrarum permixte intentus in tantum profecit, ut prædicator efficeretur ferventissimus et devotus, corde humilis, caritate diffusus, spe patientissimus, fide plenus, oratione devotus, meditatione suspensus, animarum zelator ferventissimus, observantiæ regularis zelator maximus, ad Christi Crucifixi passionem devotissimus, non sine lacrymis et suspiriis, aut suspensione quadam et profunda meditatione videri non poterat.

* an quam? * an videre? charitas, qua piratum morit, ut captivos omnes

6 § II. De liberatione quorundam captivorum de manibus pyratarum. Cum vice quadam de Pisis versus Genuam navigaret per mare cum Fratre Cherubino de Fabriano, qui hæc retulit, a pyratibus intercepta navi, captus est. Erant autem in ea navi homines utriusque sexus quam plures: plangens autem cum clamoribus et ejulatus fit maximus. Pyratarum autem princeps, qui ibi erat, in suam galeam quosdam de navi transferri fecit, et Fratres, qui tres erant, ad terram per scapham ut deportarentur, jussit. Cum autem Vir Dei audiret, videretque quandam juvenulam nubilem cum matre miserabiliter flentes, eo quod captivæ remanebant, earumque pudicitia in manibus esset impiorum hominum, misericordia motus super calamitate matris et filia, procidens genibus flexis ante pedes principis pyratarum, extensis manibus in modum crucis, dixit: Obsecro te, princeps, retine me captivum, dummodo has duas mulieres liberas abire permittas.

7 Tunc pyrata ait: Bone Pater, sufficit, quod te cum sociis abire permitto: de his non sit tibi curæ; quia de eis aliud agendum erit. At Vir Dei in petitione perseverans, supplicans iterum ait: Propter eum, qui te et totum mundum suo pretioso sanguine redimit, me retine, et has duas mulieres liberas dimitte. Motus ergo tyrannus sancti Viri precibus dixit: Vade, et pro me Deum deprecere; quia, ut video, Vir Dei es, et observantiæ regularis. Non solum autem has, pro quibus postulas, mulieres, sed etiam totam hanc hominum multitudinem tibi dono, de omnibus ad libitum dispone. Redditis ergo gratis, et omnibus liberis cum navi dimissis, sanctus Pater ad Deo gratias agendum hortatus est, a peccatisque caverent, et in futurum secundum doctrinam viverent Christianam. Mater vero cum filia Virum sanctum cum muneribus honorare voluerunt; quibus Vir sanctus dixit: Ite, et Deo gratias agite, qui a tanto periculo sua vos benignitate liberavit; et quantum potestis, ab ejus offensa cavete.

AUCTORE C. S. cum capta navi liberos dimiserit:

8 § III. De ejus ultima ægritudine, et felici transitu. Post multos autem labores, quos diu in vinea Domini prædicando, confessiones audiendo, studendo, orando, et vigilando perpessus est, in gravem incidit ægritudinem, quam magna cum patientia, gratias semper agendo Creatori suo, portavit. Cum autem languor ingravesceret, apud Viglevanium constitutus, vocato Priore et confessore suo, dixit: Sciatis, pater optime, quod ex ægritudine hac moriturus sum: nam pluries a Domino petii, ut ante meum ex hac vita decessum de sua dulcissima passione aliquid mihi gustandum daret; quod et fecit. Nam cor meum clavo a Domino vulneratum sentio; tantusque est cordis mei dolor, quod in hoc mortali corpore amplius vivere non videtur: vulneraverat autem Dominus cor ejus sua dulcissima passione. Post non multos dies, sumptis devote omnibus Ecclesiasticis Sacramentis, anima illa sanctissima carne soluta ad caelos feliciter evolavit anno Domini 1471, die 6 mensis Octobris.

E ejusdem pius obitus; quem mirabiliter præscriberat.

* adde posse

9 § IV. De miraculis post mortem ipsius perpetratis. Post mortem beati Viri quam plura sequuta sunt ad ejus invocationem miracula, prout cereæ imagines ac argenteæ, et cerei multi, ad ejus venerabile sepulcrum dependentia protestantur, quæ enarrare longum esset, ex quibus unum referre non omittam. D. Stephanus, comes Placentinus, a Galeatio Mediolanensi duce dominio trium castrorum in comitatu Placentino privatus est. Viglevanium itaque venit ad ducem, qui tunc temporis ibidem morabatur. Præceperat dux castellanum sub pena capitis, ne comitem ipsum ad eum ingredi permitteret. Morabatur in hospitio comes, haud parum tristis, si quo modo ducem adire posset, mente revolvens: interim quidam ex suis, ex comitatu Placentino veniens, renuntiavit, qualiter in castris illis dux præsidia posuisset: cui comes, Scio, inquit, et utinam mihi pejus non contingat! Timebat enim mortem.

Claret miraculis: comiti Placentino accessum ad ducem Mediolanensem F

10 Dum hæc autem agerentur, videns hospes comitem tam tristem, dixit: Quid habes? Estne aliquid, in quo vobis auxilio esse valeam? Intellecta comitis afflictione, dixit: Si mihi acquiescitis, forte liber eritis. Cui comes, Nihil est, inquit, quod non faciam, dummodo mihi a principe daretur audientia. Cui ille, Pergatis, inquit, ad ecclesiam B. Petri M. * Ordinis Prædicatorum,

et restitutionem castrorum divinitus procurat.

* i. e. Martyris

ACTORE
C. S.

* adde promissit

Pauca observantur

ad præmissa.

Tironis studium orationis, inedia, ecstases.

dicorum, oretisque B. Matthæum Mantuanum, præfati Ordinis Fratrem, qui pluribus claret miraculis; fortassis, quod aliquod obtinebitis remedium. Cum autem comes eum dederet, finaliterque acquisceret, pervenit ad tumulum beati Viri, magnam se daturum pecuniæ quantitatem *, si a principe audientiam, suaque oppida habere possit. De ecclesia autem ad castrum, ubi dux erat, pergens, per omnes portas absque contradictione aliqua pervenit ad ducem, suasque adducens rationes, audivit a duce: Exterminare te, ac bonis privare decreveram, et forte vita; sed nunc virtute quadam superiori coactus te in gradum restituo pristinum, omniaque prædecessorum tuorum privilegia cum castris omnibus confirmo. Abiit ille lætus et gaudens, miraculumque hospiti pluribusque aliis fideliter enarravit.

11 *Hæc, nec plura, de hoc beato Viro Taegius, quæ Leander Alberti sic fere descripsit, ut nonnulla eorum in compendium contraxerit. Atque hæc quidem talia sunt, ut eximium de B. Matthæo æstimationem ingerant, ac desiderium accendant cetera ejusdem gesta cognoscendi. Quidquid autem Castellinus num. 2 relatus dicit, ea ab innumeris scriptoribus referri, rectius Marchesius et Lafonus incusant, desentque majorum suorum in visdem ad posteros transmittendis incuriam; nec nisi pauca præter ea, quæ Taegius et Leander tradiderunt, reperire potuerunt. Mantuam, antiquissimam vulgoque notissimam Italiæ civitatem, Matthæo patriam obtigisse, Taegio consentiunt omnes, ipsumque Mantuani agnomen, quod Leander Alberti ipsi pariter attribuit, satis declarat. Familiam, a qua eundem de Carreriis videm duo scriptores appellant, Marchesius nobilissimam, Lafonus illustrem dicunt, ac Beatum ipsum in sacro fonte Baptismatis nomen Joannis Francisci, in Ordine vero Prædicatorum Matthæi sortitum esse, asseverant.*

12 *Credibile est, hæc illos ex aliquo instrumento idoneo accepisse; sed, si qua tunc Mantuæ eastiterit nobilitate illustris familia de Carreriis, ne ex ea B. Matthæum natum credam, obstant Taegius supra num. 5 solum docens, ipsum ex honestis et piis parentibus natum esse; et Leander Alberti, eundem sine ulla parentum stirpive nobilitatis mentione Carerium vocitans. Quo ille natus sit anno, a nullo proditum legi: neque hic colligi potest ex illius anno emortuali, quod suprema, in qua obiit, ætas ignoretur. Quia tamen anno 1471, aut forte præcedenti, vivere desiit, nec quisquam de ejusdem admodum prævecta ætate meminit, verisimillimum est, eum eodem, quo mortuus est, seculo xv primam lucem aspexisse. Ignotus pariter mihi est annus, quo sacrum Prædicatorum Ordinis habitum induit, silentibus de eo omnibus, quos consului.*

13 *Multis illum in ipso tyrocinio fulsisse virtutibus, scribit Marchesius, de qua re nequit merito dubitari. De singulari illius abstinentia unum refert, quod cum ex ejusdem coetaneorum testimonio acceptum dicat, Marchesii verbis ex sermone Italico in Latinum versis huc transfero. Adeo erat orationi deditus, ut in morem S. Bernardi semper esset intentus et mente elevatus in Deum; cumque in hoc fervore spiritus leviores reputaret usitatas corporis castigationes, ex solita fervidorum tyronum imprudentia corpus suum in eum modum afflixit, ut evidens vitæ periculum incurrerit. Nam inter cetera tante erat a cibis abstinentiæ, ut ex multorum*

coetaneorum ejus testimonio constet, illius D fauces dentesque ex nimia debilitate aliquando adeo fuisse constricta, ut eum refocillandi, generosoque liquore roborandi gratia, oportuerit os ejus instrumento ferreo diduci. Tum subdit Marchesius, eundem propterea a magistro suo reprehensum, prohibentemque illam imposterum sui corporis afflictionem sine petita acceptaque licentia adhibere, et ex ejusdem magistri prudenti consilio ad cohibendos potius animi sui sensus, divinaque contemplanda tam facile animen transtulisse, ut frequentes in ecstases raperetur.

14 *Fuisse illum ferventissimum verbi Dei præconem et apostolica charitate ezimium, supra dixit Taegius, idque etiam observavit in Chronico ad annum 1471, ubi, teste, qui ea descripsit, Popebrochio, de eodem sic ait: Fuit etiam ferventissimus prædicator ac animarum mirabilis zelator. Consentit Leander Alberti in ejusdem elogio dicens: Fuit vehemens verbi Dei concionator, et animarum sedulus indagator. At horum neuter factum aliquod hujus generis narrat præter unum illud de liberatis captivis e manibus pyratum, in quas cum ipso incidierant. Quatuor alterius generis exempla referunt Marchesius et Lafonus, nescio, quam certis testimoniis fulla. Primum hoc fere modo exponunt. Dum Matthæus Soncini, quod ducatus Mediolanensis in agro Cremonensi ad Ollium fluvium oppidum est, verbi divini prædicandi causa quodam die festo versabatur, audit, populam ad tympanorum tibiærumque sonitum choreis indulgere, de sacræ lucis profanatione vehementer commotus, pulsato turris ære campano omnes ad concionem convocavit et in suggestum ascendens, tanto cum ardore et eloquentia peroravit, ut auditores suos ad penitentiam et lacrymas commoverit, profanumque illum morem ex eo oppido penitus sustulerit.*

15 *Nescio, ad idemne, an ad aliud tempus spectent Soncinensis conventus Ordinis Prædicatorum reformatio, et insignis conversio Luchinæ, ejusdem oppidi matronæ nobilis, sed vanæ et luxui admodum deditæ; quarum primam ex mandato Martialis Auribelli, Prædicatorum generalis Magistri, a B. Matthæo feliciter perfectam, videm duo scriptores affirmant; Luchinam vero memorant esse unica ejusdem concione tam vehementer motam fuisse, ut perfusa stetu ad ipsum accesserit, eoque magistro tantum profecerit, ut Tertii Ordinis S. Dominici induta habitum sancte vixerit, merueritque sacris Fastis Dominicanis inseribi. Inscripta vis est ad diem 7 Augusti, sed apud nos, quod de ejusdem cultu non constaret, ibidem inter Præmissos relata. Porro cum Martialis Auribellus supremum Ordinis magisterium bis gesserit; primo ab anno 1453 usque ad 1459; ac rursus ab anno 1465 usque ad 1473, quo, teste Echardo in Bibliotheca, vivere desiit; Matthæus autem anno 1471 vel forte præcedenti, mortuus sit, de tempore reformati conventus Soncinensis licet utrumque late statuere.*

16 *Quartum B. Matthæi apostoli zeli specimen datum, aiunt, Viglevani, et hoc fere modo enarrant. Festa S. Marci luce saltatorum conditorumque manus convenerat ante ducale palatium, histrionia sua Mediolanensem ducem, qui Viglevani aderat, populumque publice recreatura. Accurrit Vir Dei, profana ludæra vetiturus; cumque sacris monitis nil proficeret, divini honoris*

Dicitur Soncini sustulisse consuetudinem dies festos profanandi:

E

ubi et conventum reformatum, et Luchinam convertit.

F

Aliud ejusdem zeli specimen Viglevani ab eo datum:

noris

A noris zelo incensus turbas fuste abigit. Et ceserunt tunc quidem pellenti, sed per aulicos persuasere principi, facinus hoc illi injuriosam esse, nec impune permittendum. Quam ob rem iratus dux accitum Dei Virum acriter corripit, extrema minatus, si simile quid imposterum committeret. Verum ille nihil hisce motus, principem etiam intrepidus arguit, quod in dominio suo, quod a Deo acceperat, Dei honorem non modo non tueretur, sed etiam minaretur sacris præconibus, qui in avertenda divinæ Majestatis læsione suo officio fungerentur. Addunt, hæc tanta cum fiducia animique robore pronuntiata esse, ut dux, quique aderant, aulici argentis virtutem admirandi suspexerint et laudarint.

duo ejusdem dum viveret, miracula et vaticinia.

B 17 Duo quoque ab eodem, dum in vivis erat, in eadem civitate patrata miracula referunt. Primum est ejusdem pueri curatio, qui, dum pater ejus (quem Ambrosium Gravelloa appellant, et unum e ditioribus ejusdem civitatis nobilibus viris dicunt) beati Viri concionibus intererat, inobsecutus in sercentis olei sartagine prolapsus manus vultumque fæde ambusserat. Quo comperio, domum redux pater, ad Matthæum redisse dicitur, ac tandem apud ipsum instituisse, ut pristinam proli suæ integritatem a Deo impetraret, donec is illum domum suam regredi jusset, pollicitus fore, ut puerum jam tum multo melius se habentem reperiret, ac intra paucos dies haberet plane incolumem. Promissis, aiunt, respondisse eeventum, puerumque, dum permisit ritas, Minorum Ordinis nomen suum dedisse. Alteram curationem obtigisse affirmant cuidam Antonio Ferrari, qui cum sex annorum spatio fluxu sanguinis et urine, frustra tentatis remediis, laborasset, hanc suam calamitatem B. Matthæo exposuit, utque bene sibi precaretur, flogitavit. Ille misericordia motus, elevatis in cælum oculis, quod petebatur, præstitit; nec mora, supplicem ab eo malo imposterum immunem dimisit. Aiunt denique, Beatum mortis suæ annum, locum, cladesque, quas Ludovicus XII rex Galliarum ineunte sæculo XVI Italiæ intulit, vaticinatum fuisse.

An Christus ei ante obitum, ut quidam asserunt,

C 18 Consentiant etiam Taegio de instanti sibi morte a Beato intellecta ex ingenti cordis sui, veluti spiculo confixi, dolore; sed addunt, dolorem hunc ei tunc inflictum fuisse a Christo Domino visibiliter apparente, spondenteque fore ut intra paucos dies migraret ad calos. Ejusdem apparitionis, non tamen sponsonis, etiam meminert Seraphinus Razzius in illius Vita, Joannes Michael Pius lib. III. De viris illustribus Ordinis Prædicatorum cap. 44, et Joannes Lopez parte III Historiarum ejusdem Ordinis, cap. 15. Unde ea didicerint, me latet; at, si Taegio scriptori synchrono, ac proinde potioris auctoritatis, credimus, Matthæus suæ mortis propinquitatem non aliunde intellexisse videtur, quam ex prædicto cordis cruciatu, quo se videbat compotem voti de delibando ante obitum suum paululo amarissimæ Christi passionis. Verba Taegii habes supra num. 8, addo hic etiam Leandri Alberti, qui Taegio, ac forte etiam ipsimet Beato, aliquando synchronos vixit.

apparuisse videatur.

19 Consueverat (inquit ille) Vir sanctus Christi Cruci affixi simulacrum non sine lacrymis aut animi quadam maxima æstuatione, nec sine profunda meditatione contemplari. In ultima constitutus ægritudine præsidenti cœnobio detexit, se ex illa omnino ægritudine vita fun-

Octobris Tomus III.

cturum, ex eo, quod enixe a Deo efflagitaverat, ut se faceret amarissimæ passionis, antequam decederet, aliquantulum delibare; quod quidem petens paulo ante voti compos factus fuerat, eo quia persentiret, cor sibi veluti spiculo confossum, et tanto dolore cruciari, ut diu amplius vivere non posset. Porro Christus Dominus noster suo cruciatu, prout flagitaverat, vulneraverat cor ejus. Forsitan laudati recentiores hæc Leandri et supra relata Taegii verba de visibili Christi apparitione promissoque celeri ad cælum transitu interpretati fuerunt. Alios saltem testes non laudant; nec novi, quos habuerint pro factis asserendis, quæ ex eorumdem fide superius num. 14 tribus sequentibus retuli.

AUCTORE C. S.

E 20 In anno emortuali assignando (nisi solius typhothæ error sit) vehementer erravit Castellinus supra laudatus cap. 2, pagina 152, ubi annum æræ Christianæ 1244 signavit; nec recte Razzius annum 1444; nisi id quoque typhothæ vitio tribuendum sit. Taegius, Leander Alberti, Pius et Lopez in annum 1471 consentiunt; Marchesius et Lafonus in 1470. Cur autem hunc annum anno 1471 præferat, postremus rationem allegat ex quodam instrumento, auctoritate, ut ait, publica confecto die 24 Aprilis anni 1471, in quo dicitur mater quædam filium suum, facto voto de B. Matthæi sepulcro visendo, e mortuo vivum recepisse, eodemque anno ac die votum suum exsoluisse. Unde fere sic ratiocinatur: Ex communi omnium sententia B. Matthæus obiit mense Octobri; ut igitur dicta mulier die 24 Aprilis anni 1471 ad illius sepulcrum voti solvendi ergo accedere potuerit, debuit iste ante eundem annum vivere desiisse.

Obiisse anno 1471 dicitur a Taegio et Leandro

F 21 Haud equidem scio, an Lafonus ipsum authenticum instrumentum viderit, an solum laudaverit ex Marchesio, cujus verba dabo inferius. Si tamen ambobus vel alterutri ipsum autographum, aut saltem accuratum apographum, præluxerit, omnino evincens est Lafoni argumentum, et in Taegii numeris agnoscendus est error, quem deinde alii recentiores adoptarint. Verumtamen ne id facile admittere queam, obstat ipsemet Taegius eundem annum in Chronico exprimens, teste Papebrochio, qui ad calcem elogii, quod dedi, sequentia annotavit: Idem (nempe Taegius) in Chronica ad annum 1474: » Eodem anno, die 6 Octobris Fr. Matthæus » de Carreriis Mantuanus apud Viglevanum, » Novariensis diocesis insigne oppidum, migra- » vit ad Dominum, sepultusque est in ecclesia » Fratrum; » nimirum Prædicatorum. Obstat secundo Leander Alberti, ejusdem temporis scriptor, qui eundem annum retinuit his verbis: Matthæus Carerius Mantuanus, vir devotus et in conscientia valde accuratus, adeo ut etiam minima libraret, in cœnobio Viglevani, oppidi Insubriæ; miraculis clarus, Deo anno Salutis nostræ 1474 spiritum devotissime reddidit. Hæc ergo omnino suadent, verum emortualem illius annum fuisse 1471; propter laudatum tamen a Marchesio et Lafono instrumentum publicum, de quo, ut dicti, non satis mihi constat, malui annum 1471 vel 1470 in margine annotare.

ab aliis anno 1470,

22 Quod ad diem obitus attinet, is quoque a Taegio (nam Leander de eo non meminim) tam in Vita, seu elogio, quam in Chronico, dies 6 mensis Octobris signatur, quare hic omnino retinendus videtur. Cum tamen alii, interque hos

die 6 Octobris aut forte 5.

AUCTORE
C. S.

Benedictus XIV Papa lib. II de Beatorum canonizatione etc., cap. 24, § 2, num. 7 illum die 5 ejusdem mensis obiisse scribant, eoque die ex dictis dicendisque ille Viglevani colatur, fortasse beata ejus mors contigerit quidem die 5 Octobris, sed post occasum solis, ac propterea Taegius eandem ad diem 6 retulerit Italico computandi modo, qui dies ab occasu solis orditur, uti etiam alibi in Opere nostro observatum fuit.

§ II. Aliquot miracula post mortem illius patrocinio præterea impetrata : translatio corporis et memoria annua a Sixto IV Papa concessa : cultus ejusdem impugnatus, et confirmatus : concessa de eodem Missa et Officium.

Magna beati Viri sanctitas, populique de eo justa æstimatio verisimilia faciunt, quæ laudati Marchesius et Lafonus de Viglevanensium mox post auditum illius e vivis excessum, ad cœnobium concursu, deque suavissimo ejusdem corporis odore narrant; quem tamen posterior, ipso, quo tumulabatur tempore, alter ex juratis, ut inquit, multorum testimoniis, ex illius tumulo multis diebus erupisse affirmant; quæ utriusque relatio simul vera esse potest. Addunt, ipsum etiam visum esse, Dominicano suo habitu indutum, magnaque in gloria spectabilem e sepulcro surgere, quod Marchesius, ex publicis authenticisque testimoniis pariter constare asseverat. Ut sit, miraculis illum post mortem suam claruisse, etiam testatus est Taegius, et appensis ad ipsius sepulcrum votivis donariis confirmavit supra num. 9; quod etiam fecit in Chronico ad annum 1471, ubi post relatum ejusdem pium obitum et sepulturam in ecclesia Prædicatorum Viglevani, mox subnequit ista: Ubi et miraculis claret, ut imagines ac vota cerea, ad ejus tumulum suspensa, protestantur. Huic adde Leandrum Alberti in ejusdem elogio dicentem: Cujus admirandam sanctitatem miracula, quæ secuta sunt ejus decessum, et simulacra cerea ad ejus appensa sepulcrum apertissime testantur.

24 Neuter tamen horum ullum miraculum speciatim memoravit præter id, quod ex Taegio dedi num. 9 et 40 de recuperata Stephano comiti Placentino gratia Galeacei Mariæ Sfortiæ, Mediolanensium ducis, quodque etiam Leander, sed brevius annotavit hoc modo: Stephanus Placentinus comes a Galeacio Sfortiæ, principe Insubrium, tribus oppidis spoliatis, voto emisso ad beatum Matthæum, novo quodam modo e vestigio recuperavit. Neuter etiam crimen Stephani, seu verum, seu falso impositum, quo eam Galeacei offensam incurrerat, insinuavit; verum ex iis, quæ Muratorius in Annalibus Italiæ ad annos 1468 et 1476 de eodem Galeaceo scripsit, nemo mirabitur, si is innocentem comitem ea pena nullasset. Porro cum ex eodem Muratorio habeamus, Galeaceum anno 1476 a suis fæde trucidatum fuisse, relatum de Stephano fa-

Ex miraculis, quibus post obitum certe claruit,

ctum intra quinquennium a morte B. Matthæi D
figendum est.

25 Quæ præterea Marchesius, enarrat, miracula ex Italico sermone Latine versa accipe: In loco Besate diæcesis Mediolanensis, quinque milliaribus a civitate Viglevanensi dissito, Antonia, Bertramni Valli uxor, filium habebat, quinto jam anno quartana febris laborantem, quæ in continuam tandem versa eundem ad extrêmam deduxit. Mater, quæ incertis de causis peregre versabatur, domum reversa filium suum aliquot horis ante mortuum invenit. Quo comperto, dum illa velut sui impos lamentabatur, incidit ei in mentem de sanctitate Matthæi, quem Viglevani conciones habentem noverat; plenæque spe de impetranda illius precibus suo filio vita, vovit, se ejusdem tumulum invisuram, ac nescio quid muneris in accepti beneficii testificationem oblaturam; cum Deus in Sanctis suis mirabilis eodem temporis momento filium illi suum salvum et incolumem restituit. Quare ambo parentes, ut votum suum explerent, Beati sepulcrum inviserunt, ibique scripto, publica auctoritate die 24 Aprilis anni 1471 confecto instrumento, miraculum hoc testati fuere. Vide, quæ hinc pro ejusdem Beati anno emortuali superius num. 20 et sequenti annotavi.

narratur unum de puero resuscitato;

26 In quodam loco diæcesis Mantuanæ quidam juvenis, Leonellus nomine (apud Lafonum pro juvene mulier juvenula dicitur) post multorum annorum infirmitatem eo redactus fuerat, ut sibi relictus a medicis, et loquendi destitutus facultate, in extrêmæ vitæ termino versaretur. Dum itaque jam pararentur funebria, quidam amicorum ipsi inclamavit, ut B. Matthæo Mantuano se committeret pro vita impetranda, si æternæ suæ salutis expediret. Fecit id interna, ut potuit, voce infirmus; moxque sensit velut quendam omnia membra tangentem, ac subito se sanum validumque expertus est, ut propriis virtutibus valuerit se e lecto erigere, clamantique: Modo per gratiam Dei et B. Matthæi sanus sum; ac reipsa velut sanus comederit, et lecto egressus sit, non secus atque nullo umquam malo fuisset correptus.

alterum de moribundo subito sanato,

27 Quædam mulier Viglevanensis, Augustini Moscone filia, post multorum dierum in partu dolores filiam peperit, omnium, qui viderant, opinione mortuam. Hujus animæ jacturam miserata ejus soror ad B. Matthæum recurrit, supplicans, ut infanti vitam procuraret, nec sacro fonte ablueretur. Ultra votum obtinuit: nam infans non modo baptizata fuit, verum etiam multis annis vixit. Dum in eodem Viglevanensi oppido in domo Francischini Maggi quidpiam fabricaretur, ingens saxum e muro decidit in ipsius uxoris dorsum, quæ alia quædam saxa colligebat. Tam lethalis fuit læsio, ut mulier multis horis deliquium animi passa ab accessitis medicis mortua reputaretur. Tandem medicatis fasciis involuta, lectoque imposita, recepto sensu, tam vehementem experta cruciatum est, ut e vestigio morituram se crederet. Invocato tamen interna, quod externa non poterat voce, B. Matthæi auxilio, statim fuit exaudita, ita ut postero mane e lecto surrexerit, velut nunquam afflicta malo, quod de illius vita desperare fecerat medicos.

tertium de infante mortua credita; quantum de muliere graviter sauciata;

28 Mulier ex acervo lapidum admodum alti parietis præceps acta; Christophorus cœmentarius